

Les 40 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord Rekenen חִשַׁב, חִשְׁבָּ {chishev} [pi'el].

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd *	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מְחַשֵּׁב	m ^e chashev	חִישְׁבֹּתִי chishavti	אֲנִי
Ik (v)	מְחַשֶּׁבֶת	m ^e chashèvèt	חִישְׁבֹּתִי chishavti	אֲנִי
Jij (m)	מְחַשֵּׁב	m ^e chashev	חִישְׁבֹּתְךָ chishavta	אַתָּה
Jij (v)	מְחַשֶּׁבֶת	m ^e chashèvèt	חִישְׁבֹּתְךָ chishavta	אַתְּ
Hij	מְחַשֵּׁב	m ^e chashev	חִישֵׁב chishev	הוּא
Zij	מְחַשֶּׁבֶת	m ^e chashèvèt	חִישְׁבָּה chishváh	הִיא
Wij (m)	מְחַשְׁבִּים	m ^e chashviem	חִישְׁבֵנוּ chishavnoe	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְחַשְׁבוֹת	m ^e chashvot	חִישְׁבֵנוּ chishavnoe	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְחַשְׁבִּים	m ^e chashviem	חִישְׁבֹתֵם chishavtem	אַתֶּם
Jullie (v)	מְחַשְׁבוֹת	m ^e chashvot	חִישְׁבֹתֵן chishavten	אַתֶּן
Zij (m)	מְחַשְׁבִּים	m ^e chashviem	חִישְׁבוּ chishvov	הֵם
Zij (v)	מְחַשְׁבוֹת	m ^e chashvot	חִישְׁבוּ chishvov	הֵן

Gebiedende wijs: m: חִשַׁב chashev, v: חִשְׁבִי chashvie, mv: חִשְׁבוּ chashvov, Inf.: לְחַשֵּׁב l^echashev.

* In modern Hebreeuws met een yod, in ouder Hebreeuws zonder yod.

Opdracht 2: Rekenen in het Hebreeuws, zie het voorbeeld. Voor הָן mag je ook הֵן gebruiken.

12 + 8 = 20 שְׁתֵּים עָשָׂרָה וְעוֹד שְׁמוֹנֶה הֵן עֶשְׂרִים sh^etem èsreh w^eod shmonèh hen èsriem

19 – 5 = 14 תִּשְׁעַת עָשָׂרָה פְּחוֹת חֲמֵשׁ הֵן אַרְבַּע עָשָׂרָה t^esha èsreh páchot chámesh hen arba èsreh

3 + 18 = 21 שְׁלוֹשׁ וְעוֹד שְׁמוֹנֶה עָשָׂרָה הֵן עֶשְׂרִים וְאַחַת

shálosh w^eod shmonèh èsreh hen èsriem w^eachat

57 – 13 = 44 חֲמִישִׁים וְשִׁבְעַת פְּחוֹת שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה הֵן אַרְבָּעִים וְאַרְבַּע

chamishiem w^eshèva páchot sh^elosh èsreh hen arbá'iem w^earba

Les 41 – Judaica 9 – Omertelling, Lag Ba'Omer

Het Pesachfeest, dat in les 37 werd besproken, was naast het feest van de Uittocht ook een oogstfeest. Een eerste korenschoof of garve (עוֹמֶר, עוֹמְרָ עומר) van de gerst werd op de tweede dag van de Pesachweek (op 16 Nissan) aan de priester aangeboden.

De HEERE sprak tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: Wanneer u in het land komt dat Ik u geven zal, en u de oogst ervan binnenhaalt, dan moet u de eerste schoof van uw oogst naar de priester brengen. Hij moet de schoof voor het aangezicht van de HEERE bewegen, opdat Hij een welgevallen in u vindt. Op de dag na de sabbat moet de priester de schoof bewegen. (Leviticus/Wayiqra 23:9-11 HSV).

Vanaf die dag mocht worden gegeten van de nieuwe oogst: חֲדָשׁ {chádásh} Nieuw(e oogst).

In vers 15 en 16 volgt dan: *U moet dan vanaf de dag na de shabbat gaan tellen, vanaf de dag dat u de schoof van het beweegoffer gebracht hebt. Zeven volle weken [letterlijk: zeven shabbatten] zullen het zijn. Tot de dag na de zevende sabbat moet u vijftig dagen tellen.*

Na deze vijftig dagen volgt het Wekenfeest of Chag haShávoe'ot חַג הַשְּׁבֻעוֹת (zie les 45).

De periode tussen Pesach en Shavoe'ot is de oogst-tijd. De meeste mensen waren buiten op het veld aan het werk en hadden geen contact meer met de rest van het volk. Zou Shavoe'ot gebonden zijn aan een kalenderdatum, dan zou men zich niet altijd volledig bewust zijn van de feestdatum, omdat de Hebreeuwse maanden 29 of 30 dagen tellen, in die tijd afhankelijk van de beslissing van het Sanhedrin. De mensen op het veld zouden dus niet exact weten wanneer ze terug naar huis zouden moeten voor Shavoe'ot omdat

ze niet precies wisten hoe lang de maanden Nisan en Ijar duurden. Daarom verbindt de Tora Pesach met Shavoe'ot, door het tellen van de Omer, zodat iedereen die na Pesach van huis vertrokken was en de Omer telde exact wist wanneer hij van het veld moest terugkeren om op tijd thuis te zijn voor Shavoe'ot.

Hoewel het offer in de Tempel niet meer wordt gebracht, wordt die omertelling (Sefirat ha'Omer, סְפִירַת הָעוֹמֶר) in de synagoge of thuis elke dag na het avondgebed verricht, waarbij voor elk van de 49

dagen een zegening wordt uitgesproken, als een letterlijk gevolg van de opdracht tot tellen.

Er is door rabbijnen, maar ook door de kerkvaders van de vroeg-christelijke kerk, uitgebreid nagedacht over de betekenis van deze vijftig dagen. Van belang is daarbij wat in Leviticus 25 staat: de omschrijving van de zeven jaar-shabbatten die samen leiden tot het *jóbel*-jaar (jubeljaar), het jaar van de vrijlating en de kwijtschelding. Zo is er een verband tussen de 50e dag en het 50e jaar. (Zie les 83).

De Omertelling is een periode van lichte rouw, zelf-bespiegeling en inkeer, wijzend op de geestelijke voorbereiding op en de verwachting van het ontvangen van de Torah, ongeveer twee maanden na de Uittocht. (Exodus/Shemot 19:1).

Volgens de Joodse traditie stierven in de tweede eeuw tijdens de Omerperiode veel leerlingen van rabbi Akiva, omdat zij elkaar met onvoldoende respect behandelden.

In deze periode zijn door de eeuwen heen veel Joden slachtoffer geworden van vervolgingen. Ook zijn er tijden geweest waarin er met name ellende is ontstaan door onderlinge verdeeldheid van de Joden. Er gelden als teken van rouw allerlei beperkingen voor Joden:

- geen trouwerijen,
- niet luisteren naar instrumentale muziek (vocale muziek is toegestaan),
- geen haar knippen of scheren (tenzij voor zaken doeleinden),
- geen grote nieuwe aankopen doen.

ל"ג בעומר Lag ba'Omer

Een uitzondering op deze 49 dagen van inkeer is de 33ste dag, die wordt aangegeven met Lag ba'Omer. Lag ל"ג is in feite een telwoord, bestaande uit de Lamed met waarde 30 en de Gimel met getalwaarde 3, samen 33. Aan het dubbele aanhalingsteken (*gershayim*) in het woord zie je dat het een afkorting of telwoord moet zijn; zie les 16. Voor de uitspraak is er een *a* tussen gevoegd. Het betekent dus: de 33ste dag in de omerperiode. Deze dag valt in de Hebreeuwse kalender op 18 Iyar, in april of mei.

Op deze dag zou de plaag onder de leerlingen van rabbi Akiva zijn opgehouden.

Tevens is het de overlijdensdag van Rabbi Shimon bar Yochai, de schrijver van het kabbalistische boek Zohar. Hij wilde dat zijn overlijdensdag als feestdag gevierd zou worden.

Op deze dag gelden de diverse verboden niet. Daarom wordt deze dag in Israël gebruikt voor tal van feestelijkheden, zoals luisteren naar muziek, een bezoek aan de kapper, uitstapjes en picknicken met het gezin.

Gewoonten op deze dag zijn:

- Bruiloften en feesten worden op deze dag afgesproken.
- Er worden vreugdevuren aangestoken, waarbij wordt

Hout voor een vreugdevuur

gezongen en gedanst. Deze vuren moeten herinneren aan de signaalvuren die de opstandelingen van Bar Kochba op de heuveltoppen ontstaken. De Romeinen hadden in zijn tijd verboden vuren te ontsteken als signaal voor het begin van Joodse feestdagen.

- Vele duizenden met name chassidische Joden bezoeken op deze dag de tombe van de grote Joodse wijze en mysticus Rabbi Shimon bar Yochai, wiens overlijden op deze dag valt, op de berg Meron, nabij Safed in het noorden van Israël.
- Een oude traditie is, dat kinderen op deze dag buiten spelen, onder andere met (speelgoed) pijl en boog. Een oud verhaal in de midrash zegt, dat tijdens het leven van rabbi Shimon bar Yochai geen regenboog (het teken van Gods belofte de aarde niet opnieuw te vernietigen door een vloed, Genesis 9:11-13), aan de hemel verscheen omdat zijn verdienste de wereld beschermdde. Maar het schieten met pijl en boog mag je ook herinneren aan de strijd van Bar Kochba tegen de Romeinse overheersers (132-136 CE).

• Lag ba'Omer heeft een speciale betekenis voor het Israëli'sche leger. De para-militaire Jeugdbataljons (Gadna) werden op Lag ba'omer 1941 opgericht en kregen pijl en boog als embleem. Ze hebben in 1948 mee gevochten in de Onafhankelijkheidsoorlog. Nu is het een trainingsweek voor jongeren.

Op of omstreeks Lag ba'Omer 1941 werd ook de Joodse strijdmacht Palmach opgericht, die soms met, en soms tegen de Britten streed. In 1948 gaf de regering op Lag ba'Omer opdracht tot de vorming van het Israëli'sche Verdedigingsleger (IDF).

Sinds 2004 is Lag ba'Omer de dag van de IDF Reservisten. Ook is deze dag in het moderne Israël 'een symbool voor de strijdbare Joodse geest' geworden.

• In Joodse gemeenschappen over de hele wereld worden op deze dag parades gehouden, als demonstraties van Joodse eenheid en trots.

Woordenschat. Zie eventueel woordenlijst [Les 50](#)

אָכַל	áchal [pa'al]	Eten (תֹּאכַל, jij zult eten)
דָּגָל	dègèl (m)	Vlag, banier דָּגְלִים
דֶּשֶׁא	dèshè (m)	Grasveld
הָלַךְ	hálach [pa'al]	Gaan, lopen
חָבִיב	cháviev (bn)	Dierbaar, geliefd
חַג הַשְּׁבוּעוֹת	chag hashávoe'ot	Shavoe'ot, Wekenfeest of Pinksterfeest
חֲדָשׁ	chádásh (bn)	Nieuw (nieuwe oogst)
חִישׁ	chiesh (bw)	Vlug, snel
חֵן	chen (m)	Gratie, gunst ('gein')
חֵץ	chets (m)	Pijl
טָף	taf (m)	Kleine kinderen
יַעַר	ya'ar (m)	Bos, woud
לְמַעַלָּה	l ^e maláh	Omhoog, (naar) boven
מַעַלָּה	ma'alèh (m)	Opgang, hoogte
נִזְרָק	nizraq [nif'al]	Geworpen worden
נִמְשָׁח	nimshach [nif'al]	Getrokken worden, (voort)duren, voortzetten
סָפַר	sáfar [pa'al]	Tellen; zie les 39.
סִפְרָה	sifráh (v)	Nummer, aantal, getal
סִפִּיר	sáfier (bn)	Telbaar
סִפִּיר	sapier (m)	Safier (gesteente)
סִפְרָה	s ^e firáh (v)	Telling, nummering; jaartelling (Constructvorm: סִפְרַת s ^e firat)
סִפְרַת הָעוֹמֵר	s ^e firat ha'omèr	Omertelling
סִפְרוֹת	sifroet (v)	Literatuur, letterkunde
עוֹמֵר, עוֹמֵר	omèr (m)	Korenschoof of garve; hoeveelheid graan
עָרַךְ	árach [pa'al]	Regelen, ordenen, (tafel) dekken, (krant) redigeren
נִעְרַךְ	nè'èrach [nif'al]	Geregeld worden, gedekt worden (tafel), geredigeerd worden
פָּרַח	pèrach (m)	Bloem
קֶשֶׁת	qèshèt (v)	Boog, regenboog, strijkstok (viool) קֶשֶׁתוֹת q ^e shátot
רָם	rám (bn)	Hoog, verheven
שָׁכַם	shèchèm (m)	Schouder (rug) שִׁכְמִים sh ^e chámim
שִׂמְחָה	simcháh (v)	Vreugde, blijdschap, plezier
שָׁתָה	shátáh [pa'al]	Drinken (יִשְׁתֶּה hij zal drinken)

Postzegel gewijd aan het jeugdkorps Gadna

Postzegel uit 1976: Dansen op het Lag Ba'omer feest.

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord Gaan, Lopen, הלך {hálach} [pa'al]. Het werkwoord begint met een ה, die met elk voorvoegsel assimileert en verdwijnt. In [Les 91](#) meer hierover.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	אָנִי
Ik (v)	אֶלֶךְ elech	אָנִי
Jij (m)	אַתָּה
Jij (v)	הִלַּכְתְּ halacht	אַתְּ
Hij	הוּא
Zij	הִיא
Wij (m)	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	אַתֶּם
Jullie (v)	אַתֶּן
Zij (m)	הוֹלְכִים holchiem	הֵם
Zij (v)	הֵן

Geb. wijs: m:,v:, mv:, inf.: לָלֶכֶת lálèchèt

Opdracht 2: Beluister het kinderlied *Onze boog op onze schouder*, geef de uitspraak, afwijken-de klemtonen en de vertaling. www.youtube.com/watch?v=U3IVBcC4zHw, tweede lied.

קִשְׁתֵּנוּ עַל שִׁכְמֵנוּ

דָּגְלָנוּ רֵם בַּיָּד

לִיעַר חֲבִיבֵנוּ

נָלַךְ גְּדוֹל וְטָרַף

הַיּוֹם ל"ג בְּעוֹמֵר

קִשְׁתֵּנוּ חֵישׁ נִמְשֹׁכָה

נִזְרוֹק לְמַעְלָה חֵץ

שׁוֹלְחַן יָפֵה נִעְרֹכָה

בְּדֶשָׁא תַחַת עֵץ

הַיּוֹם ל"ג בְּעוֹמֵר

תֹּאכַל צְפוּר אֲתֵנוּ

יִשְׁתֶּה גַם פָּרַח חֵן

חַג ל"ג בְּעוֹמֵר לָנוּ

שִׁמְחָה לְבַת וּבֵן

הַיּוֹם ל"ג בְּעוֹמֵר

Tips: ontdoe een onbekend woord van het lidwoord (les 6), lettervoorzetsels (les 18), bezitsuitgangen (les 34) en zoek bij een werkwoord naar de stamletters (les 11).

Bekijk zo nodig de vervoeging van een werkwoord op de website www.hebrew-verbs.co.il

Bronnen: hebrew-verbs.co.il, www.kerkenisrael.nl, infonu.nl, [wikipedia \(nl, en, he\)](http://wikipedia.nl), nik.nl, www.youtube.com, *Nederland Israël Philathelie; 51 Holiday Songs for Eyal; NIK Tora van de week Emor.*